

فریاد آفریقا

سروده‌هایی از شاعرانِ تانزانیا
(سه زمین فقر و جنگل)

مردآورنده

ریچارد اس. مبالا

ترجمه و تدوین

حسن گل محمدی

تهران - ۱۳۹۸

سرشناسه	گل محمدی، حسن، ۱۳۲۹ - ، مترجم
عنوان و نام پدیدآور	فریاد آفریقا: سروده‌هایی از شاعرانِ تانزانیا (سرزمین فقر و جنگل) / گردآورنده: ریچارد اس. مبالا؛ ترجمه و تدوین: حسن گل محمدی.
مشخصات نشر	تهران، انتشارات گوتنبرگ، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۴۲۸ ص.
شابک	: 9 - 2 - 95465 - 622 - ISBN 978
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیبا.
عنوان دیگر	: سروده‌هایی از شاعرانِ تانزانیا (سرزمین فقر و جنگل).
یادداشت	Summons: [poems from Tanzania]
موضوع	عنوان اصلی: Tanzania poetry (شعر تانزانیایی (انگلیسی) (English).
شناسه افزوده	Mabala, Richard S.
رده‌بندی کنگره	: ۱۳۹۸ ف / ۶ / ۹۳۹۹ PR
رده‌بندی دیویی	: ۸۲۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۶۵۳۰۲۲

انتشارات گوتنبرگ

فریاد آفریقا

سروده‌هایی از شاعران تانزانیا

(سرزمین فقر و جنگل)

گردآورنده: ریچارد اس. مبالا

ترجمه و تدوین: حسن گل محمدی

چاپ اول: ۱۳۹۸، تهران: انتشارات گوتنبرگ، ۵۰ نسخه

حروفچینی: فردوسی - چاپ: تهران

پخش: انتشارات گوتنبرگ

تهران - خ انقلاب رو بروی دانشگاه تهران

تلفن: ۰۶۶۴۶۵۶۴۰ - ۰۶۶۴۱۳۹۹۸ - ۰۶۶۴۰۲۵۷۹

مشهد - احمدآباد، انتشارات جاودان‌خرد تلفن: ۰۳۴۵۲۷۸

شابک: 9 - 2 - 95465 - 622 - ISBN 978

۶۵/۰۰۰ تومان

کلیه حقوق برای مترجم محفوظ است.

فهرست

۱۱	پیشگفتار ۱
۱۷	پیشگفتار ۲
۳۴	یک روز خواهی - خواهی ام ویکوسا
۳۶	من عاشق پایان‌های - روستا مانگا جی کینگاری مباگها
۳۸	فکر کردن ممنوع است - جوانی ام ویکوسا
۴۲	سرسختی - مانگا جی کینگاری مباگها
۴۶	بی عاطفگی معنوی - نی. ال. بارگو
۵۰	سرهای تو خالی - جوانی ام ویکوسا
۵۲	صداهایی از طبیعت وحشی - الیوت اس. مگوای
۵۶	بنویس - کاجوبی
۶۶	آرزوهای یک قهرمان - اسحاق مروما
۷۰	سرود روستا - ریچارد س. مابالا
۸۰	آنگاه که تنهایی - اریک سیکو جوانگ ماریو
۸۲	آیا تصور نمی‌کنی که من نیز در رنجم؟ اریک سیکو جوانگ ماریو
۸۴	ترانه کابولا - سنگوندو موونگی

- یک صبح زیبا - اریک سیکو جوانگ ماریو ۱۰۲
- پیشرفت و توسعه - کوندی فاراجا ۱۰۴
- دایناسور، نگاه کن - الیوت اس مگوای ۱۱۲
- مرگ به چه می ماند؟ اریک سیکو جوانگ ماریو ۱۱۸
- زیر نور مهتاب - جیوانی ام ویکوسا ۱۲۰
- ناحشودی - مانگاجی کینگازی ام ماباگا ۱۲۴
- مرگ - ئی. ال. بارگو ۱۲۸
- سرنوشت (آینده) لعنتی - ماکاندو ئی ای ماندیا ۱۳۴
- زاریبی از دست رفته - جیوانی ام ویکوسا ۱۴۴
- می خواهی بدانی؟ - اریک سیکو جوانگ ماریو ۱۴۸
- مادر ماتم زب - جیوانی ام ویکوسا ۱۵۰
- کودک در حال مرگ - فرما پتر لوامبا ۱۵۴
- به نقشه نگاه کن - کاجوبی ۱۵۸
- به دوزخ می آیم - جیوانی ام ویکوسا ۱۶۴
- زمانی که می گویم تو را دوست دارم - جیوانی ام ویکوسا ۱۶۸
- خود را نشان بده - اسحاق مروما ۱۷۲
- علف های هرزه - ریچارد اس مابالا ۱۷۸
- سگه سیمین - کارا ماگی اینوسنت ۱۸۸
- سرچشمه حیات - اریک سیکو جوانگ ماریو ۱۹۲
- محاكمه - اریک سیکو جوانگ ماریو ۱۹۶
- طلوع خورشید - جیوانی ام ویکوسا ۱۹۸
- زندگی کن و بمیر - کوندی فاراجا ۲۰۰
- هنوز کریسمس نشده - جیوانی ام ویکوسا ۲۰۶

۲۱۰	رونق و شکوفایی جامعه - کاجوبی
۲۱۸	سوسیالیست‌ها - ریشارد اس. مابالا
۲۲۶	وقتی کار دیگر کار نیست - الیوت. اس مگوای
۲۴۲	پژواک‌ها - کوندی فاراجا
۲۵۰	چشمان خون گرفته من - فریمن پیتروامبا
۲۵۴	به اهل بصیرت (تیزبین) - جوانی ام ویکوسا
۲۵۸	چه احساسی می‌کنی؟ اریک سیکو جوانگ ماریو
۲۶۰	ترس - ایان را آفرید - اریک سیکو جوانگ ماریو
۲۶۲	روی من حساب مکن - جیوانی ام ویکوسا
۲۶۶	کشمکش بی - ف - جیوانی ام ویکوسا
۲۷۰	خوشبختی و ازب - مانگاجی. کینگازی ماباگها
۲۷۶	زمزمه‌ها - مانگاجی. کینگازی ماباگها
۲۷۸	بن آنی - مانگاجی. کینگازی ماباگها
۲۸۲	خانی ما - مانگاجی، کینگازی ماباگها
۲۸۴	اشک‌های بی پاسخ - فریمن پیتروامبا
۲۸۸	دندان‌ها (اعضاء) بردگی - مانگاجی. کینگازی ماباگها
۲۹۰	روح‌ها - مانگاجی. کینگازی ماباگها
۲۹۲	آگوستیانای مقدس - جیوانی ام ویکوسا
۲۹۶	از دست رفته - اسحاق مئروما
۳۰۰	خروس مغرور - ریچارد اس. مابالا
۳۰۸	کتک زدن مضاعف - ریچارد اس. مابالا
۳۱۴	منحرف شدن - جیوانی ام ویکوسا
۳۱۸	ترازدی جوانی - کیبوتا، او

۳۲۴	درود بر اوجاما - کوندی فاراجا
۳۳۴	ستایش‌های پر سرو صدا - حیوانی ام ویکوسا
۳۳۸	من یک جنگنده‌ام - حیوانی ام ویکوسا
۳۴۲	گدا در ضیافت - اسحاق مِروما
۳۴۸	درخشش در لباس (ردای) شیری رنگ - مانگاجی. کینگازی ماباگها
۳۵۲	باران - مانگاجی. کینگازی ماباگها
۳۵۴	- یوانسالار (مأمور دولت) - ریچارد اس. مابالا
۳۶۰	منطقه کاجوبی
۳۶۸	دو سنگ ر دروازه - حیوانی ام ویکوسا
۳۷۲	شکمباران رات - وار) - اسحاق مِروما
۳۸۰	شوهران ما - کاجوبی
۳۸۸	آشوب در کاخ - حیوانی ام ویکوسا
۳۹۶	نیازی به آتش‌نشان نخواهیم داشت - اسحاق مِروما
۴۰۲	فقط بنشین، ای ظالم، فقط بنشین - اسحاق مِروما
۴۰۸	ما فریاد خواهیم زد، آتش‌بس در کرمان - کاجوبی
۴۱۶	پرتو طلوع آفتاب - اریک سیکو جوانگما
۴۲۰	به دامن تو می‌چسبم - اریک سیکو جوانگما
۴۲۲	من با بحث و استدلال از تو دفاع می‌کنم - اریک سیکو جوانگما ریو
۴۲۴	زن فقیر - حیوانی ام ویکوسا

پیش‌گفتار ۱

هنگامی که سرایب را در فرودگاه دارالسلام به زمین نشست هرگز فکر نمی‌کردم به سرزمینی از شگفتی‌ها گام نهاده‌ام. سرزمین فقر و جنگل. با مردمی با کمالات و غرق در اوهام و خرافات. سرگرم به سنت‌های قبیله‌ای. در زمین‌های بزرگ جهان. راز دار قداست زمین. سرزمین پوشیده از جنگل و دریاچه و رودخانه. با طبیعتی وحشی که زندگی مردم را همچون مادری مهربان. را آغوش گرفته است. مادری پر محبت ولی بی‌رمق از جور استعمار. استعمار مارگان.

قاره‌ای با غرور قلعه کلیمانجارو، آرامش دریاچه تانگانیکا، غرر بی‌امان رود نیل، دور از هیاهوی تمدن و تکنولوژی انسان‌کش. با جلگه‌ها و دشت‌های گسترده و سبز. کویرهای خشک و گرم. بره‌های نیلگون و بی‌قرار و تعامل زندگی انسان و طبیعت در کنار یکدیگر.

... و تانزانیا، سرزمینی اساطیری در کنار اقیانوس هند، با درجه حرارت ۲۱ الی ۳۵ سانتی‌گراد، با بلندترین و کوتاه‌ترین مناطق آفریقا، دریاچه‌ها و رودهای متعدد و جزایر بکر و دیدنی زنگبار. زبان مستقل

سواحیلی که مهاجمان نتوانستند آن را عوض کنند. سرزمین خط
مقدم مبارزه با استعمار و تبعیض نژادی.

... و شهر دارالسلام. دروازه ورود به آفریقا. با قدمت زیاد و فعالیت
چشمگیر. با ظاهری غرب زده و درونی سنتی. با کلیساهایی در لباس
مذهب و تبلیغ فرهنگ استعمار. مساجدی آرام و روحبخش. مرکز
بزرگترین دانشگاه آفریقایی که اغلب بزرگان و مبارزان استعمارستیز
را پرورش داده است.

و با مردمی عمیقاً فرهنگی، اسیر اوهام، تخیلات و باورهای
غیر واقعی برگرفته از محیط خاص زندگی. خمیده زیر بار فشار
استعمارگران. با اعتماد به غریبان. وابسته به فرهنگ سنتی و قبیله‌ای.
معتقد به قدرت ماوراءالطبیعه. تشنه آزادی و آزادی خواهی.

... و اینک من در این سرزمین به دنبال گم شده خود هستم. در
جستجوی انسان‌هایی با نکا آرام و درونی پرغوغا. در فرصتی یک
ساله در این دیار. اهل دلی می‌جویم تا گم شده خود را به کمک او پیدا
کنم.

هر کسی در اینجا دنبال چیزی است. غرض ما به فکر چپاول ثروت
طبیعی انسان‌های فقیر، سیاست‌مداران در تنگنای سخر فکرها و
اندیشه‌ها و ایجاد حکومت دست‌نشانده. مهاجران رکسب
امتیازهای تجاری و فروش محصولات خود. حکمرانان محلی فرو
رفته در شوک تغییرات فروریزی بلوک‌های سیاسی جهان و «نایره»
رهبر مبارزات استقلال طلبانه مردم آفریقا و تانزانیا، پس از ۲۵ سال
حکومت، در فکر سپردن امور اداره کشورش به نیروهای جوان‌تر و

برگشت به روستای محل زادگاهش برای کشاورزی.

... و من به دنبال یافتن شاعری، ادیبی یا انجمنی از فرهیختگان تا آنکه ره‌آوردی از این سفر با خود همراه ببرم. در این تکاپو با پی‌گیری فراوان سرانجام مجموعه شعری به من هدیه شد توسط شاعری که در کلبه خود برایم از سروده‌هایش خواند. با زبان سواحیلی که آمیخته از لغات محلی، عربی، فارسی، هندی، انگلیسی و پرتغالی است. در کلبه‌ای محقر که فقر تنها سرمایه او بود و تن‌پوشی مندرس بر تن داشت، بارشی دراز و پیکری استخوانی و نحیف و صدایی رسا و پر قدرت با حس‌آنی برفروغ که به سوی آینده‌ای امیدوار نگاه می‌کرد.

... و اینک من، شاعر این مجموعه شعر از سروده‌های شاعران، کشور تانزانیا. سرزمین فقر و جنگل. نمونه‌هایی زیبا و دلنشین از «فریاد انسان آفریقایی». شاعران این مجموعه جوانانی هستند که در بحران استعمار و سیاست‌زدگی رسوایی‌یزم و استقلال آفریقا بزرگ شده‌اند.

آنها درباره رنج مردم تحت استعمار راه‌پروایی‌ها سخن می‌گویند. از ایدئولوژی‌هایی صحبت می‌کنند که این‌شان را در هاله‌ای از ابهام فرو برده است. این شاعران سؤالات و اندیشه‌های مردم جامعه‌ای را مطرح می‌کنند که دوست دارند، حداقل‌های یک زندگی معمولی را داشته باشند.

این مجموعه اشعار به صورت گلچین از میان سروده‌های گروهی از شاعران تانزانیایی انتخاب شده و نتیجه همفکری و تلاش

دسته‌جمعی آنها بوده و توسط «خانه انتشارات تانزانیا» چاپ و منتشر شده است. در این مجموعه، اشعار مختلفی از شاعران با مضامین پیام انقلابی، مشکلات زندگی و اندیشه‌های فردی برگزیده شده است. عقیده من بر این است که هر کدام از این سروده‌ها در تلاشی ارزشمند برای ساختن انسان جدید با تفکر نو، نقش مهمی را ایفا می‌کنند.

معیارهای انتخاب اشعار در این مجموعه براساس تعهد و قدرت برانگیزانگی محتوای شعر و زیبایی و تعالی بیان آن صورت گرفته است. در حالی که همه شاعران این مجموعه با امپریالیسم و استعمار جدید مخالفند، بی هیچ‌گونه مواضع سیاسی مشترک در سروده‌هایشان مشاهده نمی‌گردد.

این شاعران طی نخستین‌های مختلف و بحث و تبادل نظر، اشعاری را برگزیده‌اند که دارای خصوصیات زیر باشند:

الف - به رشد و آگاهی مردم کمک کند. هر سروده‌ای که مانع این رشد می‌شد حذف گردیده، به ویژه اشعاری که القاءکننده یأس کامل بوده است.

ب - مردم را ترغیب نماید که به جامعه و مشکلاتش وظایفی که افراد در مقابل آن دارند، با دید جدیدی نگاه کنند.

پ - جامعه را دعوت به عمل کند و از شعار بپرهیزاند.

هدف در این راستا آن نیست که فکر شود این اشعار کلیه راه‌حل‌ها را مشخص می‌کنند. هدف ایجاد یک «جرقه ذهنی» است در جامعه‌ای بسته. چون امروز مردم تنها معیار و ملاکی که برای قضاوت

دربارهٔ یک اثر هنری دارند این است که بسنجند تا آن اثر چه راه‌حلی را برای مشکلات آنها ارائه می‌دهد.

شاعرانی که در این مجموعه، شعر دارند معتقدند ارائهٔ یک راه‌حل بیش از اندازه ساده برای حل مشکلات خطرناک‌تر از ارائه نکردن آن است. چون این کار مردم را به این فکر و می‌دارد که جواب راحتی برای حل هر مسئله وجود دارد. درحالی‌که بعدها آنان متوجه می‌شوند که اوضاع به این سادگی‌ها هم نیست. این موضوع می‌تواند موجب رنجورگی و بدبینی در افراد و جامعه گردد.

بسیاری از این اشعار که «فریادِ درون» شاعران است به علت سادگی نگارش و بیان، ممکن است این تداعی را ایجاد کند که سرایندگان می‌خواهند به جایی که افراد جامعه فکر کنند و راه‌حل ارائه دهند. این تفکر غیرقابل قبول است و ریشه در خودخواهی و روشنفکرانه دارد. چون شاعر روشنفکر آفریقایی معتقد است که مردم در عمل از آنها جلوترند.

شاعر متعهد، خواننده‌ای که فکر نمی‌کند و نمی‌تواند یا نمی‌خواهد فکر کند را مورد توجه قرار نمی‌دهد. ما می‌توانیم خود را به مخاطبانی معطوف می‌دارد که می‌اندیشند و دنبال راه‌حل برای مشکلات هستند. شاعران آفریقایی می‌گویند ما در جست‌وجوی راه‌حل هستیم. خوانندگانمان مغز خود را به کارگیرند و خود راه‌حل‌هایی را بیابند. این بدان معنا نیست که آنها (شاعران) برای مسائل راه‌حل ندارند، بلکه معتقدند سروده‌هایشان سرانجام این تأثیر را در مخاطبان می‌گذارد و آنها را به راه‌حلی مناسب رهنمون می‌گردد.

با توجه به اینکه این اشعار مخاطبین مختلفی دارد. خوانندگان در این مجموعه با سروده‌های گوناگون با ترکیب‌های ساده و پیچیده مواجه می‌شوند که از خیال‌پردازی‌های زبانی به دور است. سرایندگان می‌خواهند کاری انجام دهند که منجر به تفکر شود نه آنکه از فرم و ظاهر زیبایی برخوردار باشد. بنابراین در این مجموعه، اشعار بر این اصول انتخاب و تهیه و تنظیم گردیده‌اند.

هدف نهایی این سروده‌ها، ایجاد روحیه عمل‌گرا، مبارزه با دشمنان داخلی و خارجی و ایجاد انگیزه و مسئولیت اجتماعی است. بر این هرچقدر این اشعار موجب کنش و واکنش بین سرایندگان و خوانندگان گردد و زمینه‌های نقد و بررسی را فراهم سازد، به رسالت و تحول خود نزدیک گردیده است. همچنین در برگردان این اشعار به زبان فارسی، محور کار بر اساس انتقال محتوایی شعر نهاده است تا ترجمه‌های واژه‌ها و کلمات.

امید است این کوشش ادبی مورد توجه علاقمندان و دوستداران فرهنگ و ادبیات مردم و سرزمین النریه قرار گیرد.

حسن گل محمدی

تهران - ۱۳۹۵